

УДК 159.9:351.74

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2021.9.5>

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДОЛАЮЧОЇ ПОВЕДІНКИ В КОНТЕКСТІ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ-СПЕЦПРИЗНАЧЕНЦІВ

Сергій Бойчук

*Харківський національний університет внутрішніх справ,
пр. Льва Ландау, 27, м. Харків, Україна, 61080
e-mail: boychuk102@gmail.com*

У статті висвітлено результати емпіричного дослідження специфіки долаючої поведінки та психологічної ресурсності поліцейських підрозділів особливого призначення з різним рівнем життєздатності. Науковці дотримуються думки, що здатність особистості до опору складним ситуаціям є запорукою їх успішної діяльності в умовах підвищеного стресу та ризику. Теоретично доведено, що конструктивна долаюча поведінка працівників поліції здатна забезпечити їм можливість ефективного виконання своїх професійних обов'язків та високі показники успішності. Вміння застосовувати власні ресурси під час боротьби з труднощами забезпечується особливостями прояву життєздатності особистості та залежить від її рівня.

Мета дослідження – встановлення взаємозв'язків між показниками проактивних стратегій долаючої поведінки та психологічної ресурсності в поліцейських-спецпризначенців із різним рівнем життєздатності. Під час дослідження використано: «Опитувальник проактивної долаючої поведінки», розроблений Е. Грінглас, Р. Шварцером і С. Таубертом (адаптація О. Старченкової), та «Опитувальник психологічної ресурсності особистості» О. Штепи. Із застосуванням «Опитувальника життєздатності» О. Рильської сформовано три групи поліцейських-спецпризначенців із різним рівнем життєздатності. Першу групу (з високим рівнем) склали 28 досліджуваних осіб, у другу групу (з низьким рівнем) увійшло 24 особи. 32 респонденти із середнім рівнем цього показника виключено з подальшого дослідження. Для математико-статистичної обробки використано кластерний аналіз за методом k – середніх та коефіцієнт рангової кореляції Спірмена. Загальна чисельність вибірки становила 84 працівника поліцейських підрозділів особливого призначення КОРД (Корпус оперативного-раптової дії).

Під час емпіричного дослідження встановлено, що ресурсне функціонування складників проактивної долаючої поведінки має відмінності в поліцейських-спецпризначенців із різним рівнем життєздатності. Виявлено, що поліцейські з високим та низьким рівнем життєздатності відрізняються структурою взаємозв'язків проактивних копінгів зі складниками психологічної ресурсності.

Ключові слова: долаюча поведінка, життєздатність, КОРД, особистість, поліцейські-спецпризначенці, проактивні копінги, психологічна ресурсність

Постановка проблеми. Протягом усього життя майже кожна людина стикається із ситуаціями, які суб'єктивно сприймаються як важкі й порушують нормальний хід життя. Досвід таких ситуацій часто змінює як сприйняття світу, так і сприйняття свого місця в ньому. Адаптивні й відносно адаптивні копінг-стратегії, що характеризуються здатністю людини ефективно адаптуватися до вимог ситуації, дозволяючи їй опанувати нею, послабити або пом'якшити ці вимоги, спробувати уникнути або звикнути до них, отже, погасити стресовий вплив ситуації, слід відносити до найприйнятніших для успішної життєдіяльності. Здатність чинити опір стресу особливого значення набуває у професійній діяльності працівників поліції, котрі за специфікою своєї роботи вимушені повсякчас стикатися з подібними ситуаціями.

Теоретичні засади дослідження. У вітчизняній психологічній науці досить детально визначені окремі поняття, які характеризують поведінку людини. Наприклад, представлена численна кількість робіт, присвячених особливостям прояву долаючої поведінки, яка дозволяє особистості впоратися зі стресом або важкою життєвою ситуацією за допомогою усвідомлених дій.

Дослідженням терміну «подолання» науковці цікавилися доволі давно, першими, хто опікувався цією проблематикою, були Л. Мерфі, Р. Лазарус, С. Фолькман. Сучасні дослідники долаючої поведінки Л. Анциферова, О. Ісаєва, Т. Крюкова, Н. Сирота та інші ґрунтовно примножили вже відомі знання про цей феномен та істотно їх поглибили, що дозволяє нам детально та всебічно досліджувати різні аспекти означеної проблеми. Когорта досліджень спрямована на розуміння характеру дії подолання, розробку психології суб'єкта, профілактику порушень психосоціальної адаптації.

Методологічним досягненням сучасної вітчизняної психології є розробка психології суб'єкта. Однією з найвідоміших дослідниць, яка вивчала людину як суб'єкт різноманітних форм довільної активності, є Т. Крюкова. Науковець інтерпретує долаючу поведінку як свідому та цілеспрямовану поведінку особистості й наводить фактори, що детермінують її виникнення [1, с. 88].

Вивчення копінг-поведінки в царині психології проводиться в межах дослідження, присвяченого аналізу копінг-механізмів або копінг-поведінки. Варто звернути увагу на дослідження С.К. Нартової-Бочавер стосовно копінгу (або подолання), який дослідниця визначає як індивідуальний спосіб взаємодії людини з ситуацією відповідно до її власної логіки, її вагомості в житті особистості і психологічних можливостей самої людини [2, с. 22].

Незважаючи на думку О. Слесаревої, яка зауважує, що нині в науці відсутня єдина класифікація долаючої поведінки [3, с. 99], Я. Ляшин доходить висновку, що копінг-стратегії у складних життєвих ситуаціях варто розглядати як усвідомлену та адекватну поведінку особистості у разі виникнення труднощів, залучення когнітивних та емоційних ресурсів для врегулювання негативних переживань [4].

О. Войцеховська та Г. Закалик розуміють феномен копінгу як когнітивні, емоційні та поведінкові зусилля, спрямовані на боротьбу зі складнощами. Дослідниці пояснюють, що когнітивні зусилля скеровані на аналіз проблеми, емоційні – на їхній контроль, а поведінкові – забезпечують змогу отримати бажаний результат [5, с. 101].

Ю. Вольвич у своєму дисертаційному дослідженні розглядає копінг-стратегії як психологічні ресурси особистості або як психологічні інструменти в боротьбі зі стресом. Авторка впевнена, що завдяки копінгам людина здатна перетворити власний потенціал у розвиток своїх здібностей [6, с.80].

На тлі багатогранності підходів щодо дослідження долаючої поведінки важливою, на наш погляд, є ідея закордонних дослідників Т. Літтла, Д. Лопеса та Б. Ваннера. Науковці вважають, що долаюча поведінка варіюється за чотирма вимірами поведінкового контролю: активна діяльність, непрямая діяльність, просоціальна діяльність, антисоціальна діяльність [7, с. 317].

Важливу роль у разі виникнення надмірного стресу, на думку І. Віденєсва, відіграє вид професійної діяльності, якою займається особистість. Науковець до такої стресової діяльності відносить роботу поліцейського. Автор зауважує, що поліцейські працюють в умовах надмірного психоемоційного стресу та напруги, тому вміння долати труднощі та стресові ситуації є запорукою їх ефективності на службі та профілактикою деструктивних змін [8, с.50].

Мета роботи – дослідження взаємозв'язків проактивних стратегій долаючої поведінки зі складниками психологічної ресурсності в поліцейських-спецпризначенців із різним рівнем життєздатності.

Вклад основного матеріалу дослідження. В якості досліджуваних виступили 84 поліцейських спеціальних підрозділів поліції. Із використанням тесту для виміру рівня життєздатності О. Рильської і за допомогою кластерного аналізу за методом *k* – середніх сформовані три групи поліцейських-спецпризначенців із різним рівнем життєздатності. Першу групу (з високим рівнем) склали 28 досліджуваних осіб, у другу групу (з низьким рівнем) увійшло 24 осіб. 32 респонденти із середнім рівнем показника виключені з подальшого дослідження.

Під час дослідження використано такі методики: «Опитувальник проактивної долаючої поведінки (копінга)», розроблений Е. Грінглас, Р. Шварцером і С. Таубертом в адаптації Є. Старченкової. Цей опитувальник призначений для діагностики готовності людини до стресових ситуацій і встановлення особистісних ресурсів, які дозволяють із ними впоратися. Методика містить 55 питань, що формують шість шкал [9].

Автором методики «Опитувальник психологічної ресурсності особистості» є О. Штепа. Ця методика містить 67 питань, розподілених за шкалами: впевненість у собі; доброта до людей; допомога іншим; успіх; любов; творчість; віра в добро; прагнення до мудрості; робота над собою; самореалізація у професії; відповідальність; знання власних психологічних ресурсів; вміння оновлювати власні ресурси; вміння використовувати власні ресурси; загальний рівень ресурсності [10].

Для математико-статистичної обробки використано кластерний аналіз за методом *k* – середніх та коефіцієнт рангової кореляції Спірмена. Результати дослідження взаємозв'язків проактивних копінгів зі складниками психологічної ресурсності в поліцейських-спецпризначенців, які відрізняються **високим рівнем** життєздатності, представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Взаємозв'язки проактивних копінгів зі складниками психологічної ресурсності в поліцейських-спецпризначенців із високим рівнем життєздатності (r)

Шкали	Проактивне подолання	Рефлексивне подолання	Стратегічне планування	Превентивне подолання	Пошук інструментальної підтримки	Пошук емоційної підтримки
Впевненість у собі	0,135	0,085	0,548*	0,052	-0,044	0,325
Доброта до людей	0,021	0,308	0,067	0,094	0,097	0,348
Допомога іншим	0,323	0,281	0,014	-0,053	0,070	0,142
Успіх	0,230	0,363	-0,014	0,111	-0,153	0,122
Любов	-0,178	0,258	0,024	0,038	-0,088	0,503*
Творчість	0,180	-0,014	0,016	-0,264	0,171	0,283
Віра у добро	0,010	0,024	-0,213	-0,188	0,204	0,256
Прагнення до мудрості	-0,100	0,229	-0,164	-0,158	0,095	-0,202
Робота над собою	0,129	-0,018	0,266	0,003	0,178	-0,226
Самореалізація у професії	0,348	0,122	0,531*	0,170	-0,165	0,133
Відповідальність	0,675*	-0,266	0,324	0,123	0,133	0,088
Знання власних психологічних ресурсів	0,191	0,479*	0,448*	-0,179	-0,036	0,038
Вміння використовувати власні ресурси	0,035	0,278	0,013	0,303	0,061	-0,155

Примітка: * – рівень значущості $\leq 0,05$

Встановлено наявність додатного значущого взаємозв'язку між шкалою «Впевненість у собі» та шкалою «Стратегічне планування» ($r = 0,548, p \leq 0,005$). Зміст виявленого взаємозв'язку свідчить про те, що в поліцейських-спецпризначенців із високим рівнем життєздатності зростання рішучості, впевненості у своїй правоті, самостійності у прийнятті рішень відбувається разом із посиленням здатності до забезпечення процесу створення чітко продуманого та цілеспрямованого плану подальших дій, коли управління цілями стає більш доступним та ефективним.

У поліцейських-спецпризначенців з високим рівнем життєздатності шкали «Любов» та «Пошук емоційної підтримки» виявляють додатний взаємозв'язок, який досягає рівня значущості ($r = 0,503, p \leq 0,005$). Тобто в поліцейських цієї групи з удосконаленням уміння підтримувати близьку людину у складних ситуаціях і радіти її успіхам актуалізується орієнтація на регуляцію емоційного дистресу шляхом поділу почуттів з іншими, пошуку співчуття і спілкування з людьми безпосереднього соціального оточення.

У цій групі виявлено додатний значущий взаємозв'язок між шкалою «Реалізація у професії» та шкалою «Стратегічне планування» ($r = 0,531, p \leq 0,005$). Отже, в поліцейських-спецпризначенців першої групи зі зростанням бажання самореалізації у вибраній професії, готовності бути корисним суспільству, реалізувати свої можливості й потенціал набуває більшого вираження здатність до забезпечення процесу створення плану дій, орієнтованого до цілі.

Нами визначено також, що в цій групі на значущому рівні позитивно корелюють шкали «Відповідальність» та «Проактивне подолання» ($r = 0,675, p \leq 0,005$). Зміст отриманого взаємозв'язку дозволяє стверджувати, що в поліцейських з високим рівнем життєздатності з посиленням здатності співвідносити вимоги життя і власні можливості, контролювати своє життя і впливати на його перебіг, із посиленням готовності до цілісної організації подій і справ відбувається вдосконалення здатності до забезпечення процесу визначення мети, тобто постановки принципових для особистості цілей, а також процесу саморегуляції із досягнення цих цілей, що включає когнітивний і поведінковий складники та забезпечує зусилля з формування загальних ресурсів сприяння досягненню принципових цілей, особистісному зростанню.

Наявні значущі позитивні взаємозв'язки між шкалою «Знання власних психологічних ресурсів» та шкалами «Рефлексивне подолання» ($r = 0,479, p \leq 0,005$), «Стратегічне планування» ($r = 0,448, p \leq 0,005$). Це свідчить про те, що в першій групі поліцейських зі збільшенням такого ресурсу компетентності, як знання власних психологічних ресурсів, більш розвинутими стануть здібності до якісного аналізу ефективності наміченого плану дій та здатність до продумування перспектив своїх подальших вчинків.

Результати вивчення взаємозв'язку проактивних копінгів зі складниками психологічної ресурсності в поліцейських-спецпризначенців із низьким рівнем життєздатності представлені в табл. 2.

Аналіз даних, наведених у таблиці 2, засвідчив наявність додатного значущого взаємозв'язку між шкалою «Впевненість у собі» та шкалою «Превентивне подолання» ($r = -0,401, p \leq 0,005$). Наявність цього взаємозв'язку свідчить про те, що в поліцейських-спецпризначенців із низьким рівнем життєздатності зростання рішучості та впевненості у своїй правоті супроводжується зменшенням здатності до передбачення потенційних стресів і підготовки до нейтралізації негативних наслідків до того, як настане можлива стресова ситуація.

У цій групі встановлена значуща від'ємна кореляція між шкалою «Доброта до людей» та «Стратегічне планування» ($r = -0,504, p \leq 0,005$). Тобто в поліцейських другої групи з посиленням почуття доброти до людей, чуйності та турботливого ставлення до

інших менш досконалим стає процес чіткого продуманого, цілеспрямованого плану дій, у котрому найбільш масштабні цілі розділяються на підцілі, управління досягненням яких стає більш доступним.

Таблиця 2

Взаємозв'язки проактивних копінгів зі складниками психологічної ресурсності в поліцейських-спецпризначенців із низьким рівнем життєздатності (r)

Шкали	Проактивне подолання	Рефлексивне подолання	Стратегічне планування	Превентивне подолання	Пошук інструментальної підтримки	Пошук емоційної підтримки
Впевненість у собі	0,305	-0,235	0,134	-0,401*	0,021	0,087
Доброта до людей	0,081	-0,283	-0,504*	0,045	0,045	0,053
Допомога іншим	-0,021	0,177	0,382*	-0,087	-0,071	-0,226
Успіх	0,155	-0,094	0,274	0,223	0,120	-0,044
Любов	-0,108	-0,396*	0,111	0,080	0,070	0,104
Творчість	0,235	0,309	0,289	0,130	0,173	-0,202
Віра у добро	-0,050	0,539*	-0,361	0,136	0,184	-0,040
Прагнення до мудрості	0,206	0,271	0,008	-0,027	0,256	0,183
Робота над собою	0,041	0,182	0,271	0,256	0,303	0,291
Самореалізація у професії	0,320	0,110	0,088	0,295	0,260	0,032
Відповідальність	0,253	0,088	0,328	0,065	0,165	0,217
Знання власних психологічних ресурсів	0,355	0,210	0,289	0,345	0,312	0,117
Вміння використовувати власні ресурси	0,620*	0,167	0,177	-0,290	0,155	0,047
Вміння оновлювати власні ресурси	0,235	0,295	0,638*	0,018	0,116	-0,200
Вміння використовувати власні ресурси	0,312	0,009	0,338	0,286	0,061	0,098
Загальний рівень ресурсності	0,345	-0,052	-0,016	-0,034	0,274	0,172

Примітка: * – рівень значущості $\leq 0,05$

Нами виявлено додатній значущий взаємозв'язок між шкалами «Допомога іншим» та «Стратегічне планування» ($r = 0,382, p \leq 0,005$). Отже, в поліцейських із низьким рівнем життєздатності актуалізація допомоги іншим супроводжується посиленням необхідності продумувати свої дії заздалегідь, виконуючи спочатку найменш значущі цілі.

У другій групі поліцейських-спецпризначенців виявлено значущий від'ємний взаємозв'язок між шкалою «Любов» та «Рефлексивне подолання» ($r = -0,396, p \leq 0,005$). Такі результати свідчать про те, що в поліцейських із низьким рівнем життєздатності зі зниженням здатності до прояву емпатії до осіб, які опинилися у скрутному становищі, більшого вираження набувають здібності до прогнозування ймовірних результатів своєї діяльності, що значно зменшує їх ефективність у подоланні складних і стресових ситуацій.

У цій групі також виявлено додатній взаємозв'язок, який досягає рівня значущості між шкалами «Віра у добро» та «Рефлексивне подолання» ($r = 0,539, p \leq 0,005$). Отже, у спецпризначенців цієї групи з посиленням жаги до справедливості, прояву милосердя до інших актуалізуються уявлення й роздуми про можливі поведінкові альтернативи вирішення стресових ситуацій і конфліктів, що містять оцінку можливих стресорів, аналіз

проблем і ресурсів, генерування можливого плану дій, прогноз вірогідної діяльності, вибір способів її виконання.

Нами виявлено наявність додатного значущого взаємозв'язку між шкалами «Вміння використовувати власні ресурси» та «Проактивне подолання» ($r = 0,620, p \leq 0,005$). Це свідчить про те, що у другій групі поліцейських посилення здатності застосовувати власні ресурси, які активізують внутрішні сили в період складних життєвих ситуацій, супроводжується посиленням здібностей до передбачення потенціальних стресорів і підготовкою дій із нейтралізації негативних наслідків ще до того, як настане прогнозована стресова подія.

У групі поліцейських-спецпризначенців із низьким рівнем життєздатності на значущому рівні прямо корелюють шкали «Вміння оновлювати власні ресурси» та «Стратегічне планування» ($r = 0,539, p \leq 0,005$). Наявність визначеного взаємозв'язку пояснюється тим, що в респондентів цієї групи актуалізація вміння оновлювати власні ресурси, пов'язані з використанням власного внутрішнього й зовнішнього потенціалу, супроводжується посиленням процесу планування своєї діяльності.

Висновки. Отже, емпірично доведено, що в поліцейських-спецпризначенців із високим та низьким рівнем життєздатності структура взаємозв'язків проактивних копінгів та складників психологічної ресурсності має відмінності. В поліцейських із високим рівнем життєздатності на значущому рівні позитивно корелюють складник психологічної ресурсності «Впевненість у собі» та проактивний копінг «Стратегічне планування», складник психологічної ресурсності «Любов» та проактивний копінг «Пошук емоційної підтримки», складник психологічної ресурсності «Реалізація у професії» та проактивний копінг «Стратегічне планування», складник психологічної ресурсності «Відповідальність» та проактивний копінг «Проактивне подолання», ресурс компетентності «Знання власних психологічних ресурсів» та проактивні копінги «Рефлексивне подолання» й «Стратегічне планування».

У поліцейських із низьким рівнем життєздатності на значущому рівні позитивно корелюють складник психологічної ресурсності «Допомога іншим» та проактивний копінг «Стратегічне планування», складник психологічної ресурсності «Віра у добро» та проактивний копінг «Рефлексивне подолання», ресурс компетентності «Вміння використовувати власні ресурси» та проактивний копінг «Проактивне подолання», ресурс компетентності «Вміння оновлювати власні ресурси» та проактивний копінг «Стратегічне планування». Від'ємні значущі кореляції у цій групі встановлені між складником психологічної ресурсності «Впевненість у собі» та проактивним копінгом «Превентивне подолання», складником психологічної ресурсності «Доброта до людей» та проактивним копінгом «Стратегічне планування», складником психологічної ресурсності «Любов» та проактивним копінгом «Рефлексивне подолання».

Отже, високий рівень життєздатності поліцейських-спецпризначенців віддзеркалюється у взаємопосиленні психологічної ресурсності та проактивних стратегій долаючої поведінки. Низький рівень життєздатності поліцейських підрозділів особливого призначення характеризується суперечливістю взаємозв'язків психологічної ресурсності та проактивних копінгів, що відбивається в наявності як додатних, так і від'ємних кореляцій між досліджуваними феноменами.

Проведене дослідження не є вичерпним у межах цієї теми. Перспективним слід вважати продовження роботи у вибраному напрямку та дослідження специфіки ресурсного виміру функціонування інших складників долаючої поведінки в контексті проблеми психологічної життєздатності поліцейських підрозділів особливого призначення.

Список використаної літератури

1. Крюкова Т.Л. Человек как субъект совладающего поведения. *Психологический журнал*. 2008. Т.29, № 2. С. 88 – 95.
2. Нартова-Бочавер С.К. «Coping behavior» в системе понятий психологии личности. *Психологический журнал*. 1997. Т.18, № 5. С. 20-30.
3. Слесарева О.А. Защитное и совладающее поведение подростков. *Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии*. 2014. № 39 (2). С. 97-102.
4. Ляшин Я.Є. Копінг-поведінка у складних життєвих ситуаціях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2016. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/13475>(-дата звернення: 06.08.2021).
5. Войцеховська О. Закалик Г. Сучасні напрямки досліджень копінг – стратегій особистості. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. №2. С. 95-104
6. Вольвич Ю.К. Психологические ресурсы устойчивости личности к стрессу в организациях разных сфер и видов деятельности: дис...канд.психол.наук: 19.00.01. Краснодар, 2018. 266 с.
7. Little T.D., Lopez D.F., Wanner B. Children's action-control behaviors (coping): a longitudinal validation of the behavioral inventory of strategic control. *Anxiety, Stress & Coping*. 2001. Vol. 14. P. 315 – 336.
8. Віденєєв І.О. Усвідомлювані особливості застосування копінг механізмів в поведінці працівників ОВС с різними рівнями професійної деформації. *Вісник Національного університету оборони України*. 2015. № 3(46). С. 49-53.
9. Водопьянова Н.Е. Психодиагностика стресса. СПб.: Питер, 2009. 336 с.
10. Штепа О. С. Психологічна ресурсність у структурі суб'єктності особистості. *Проблеми сучасної психології*. 2015. №. 27. С. 661-675.

FEATURES OF THE FUNCTIONING OF COPING BEHAVIOR IN THE CONTEXT OF THE PERSONALITY RESILIENCE IN OFFICERS OF SPECIAL POLICE UNITS

Serhii Boychuk

*Kharkiv National University of Internal Affairs,
Lva Landau avenue, 27, Kharkiv, Ukraine, 61080
e-mail: boychuk102@gmail.com*

The article highlights the results of an empirical study of the specifics of coping behavior and psychological resourcefulness in officers of special police units with different levels of resilience. Scholars agree that the ability of a personality to withstand difficult situations is the key to their success in conditions of increased stress and risk. It has been theoretically proven that the constructive coping behavior of police officers is able to provide them with the opportunity to perform their professional duties effectively and to have a high rate of success. The ability to use their own resources in dealing with difficulties is provided by the peculiarities of the manifestation of the resilience of the personality and depends on its level.

The study aimed to establish the interrelations between indicators of proactive coping strategies and psychological resourcefulness in officers of special police units with different levels of resilience. The following were used: "Questionnaire of proactive coping behavior" developed by E. Greenlass, R. Schwartzer and S. Taubert (adapted by O. Starchenkova) and "Questionnaire of psychological resourcefulness of personality" by O. Shtepa. With the use of O. Rylska's "Resilience Questionnaire", three groups of officers of special police units with different levels of resilience were formed. The first group (with a high level) consisted of 28 subjects, the second group (with a low level) included 24 subjects. 32 respondents with an average level were excluded from further research. For mathematical and statistical processing, cluster analysis by the method of k – means and Spearman's

rank correlation coefficient were used. The total number of the sample was 84 officers of special police units KORR (Corps of Rapid Reaction).

In the course of empirical study it was found that the resource functioning of the components of proactive coping behavior reveals differences in officers of special police units with different levels of resilience. It was found that police officers with a high and low level of resilience differ in the structure of the interrelations between proactive coping and components of psychological resourcefulness.

Key words: coping behavior, resilience, CORR, personality, officers of special police units, proactive coping, psychological resourcefulness.